

Список використаних джерел

1. Чернікова Л.Ф. Лінгвістична якість машинного перекладу / Л.Ф. Чернікова // *Культура народів Причорномор'я*. – 2012. – № 248. – С. 165-168. 2. Янковець А. Особливості використання машинного перекладу в умовах професійної підготовки майбутніх перекладачів / А. Янковець // *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота*. – 2012. – Вип. 25. – С. 233-236.

Науковий керівник: кандидат політичних наук, доцент Р.М. Ключник

Д. В. Козловська

ПРИЙОМ ПАРАЛЕЛІЗАЦІЇ ЯК МЕТОДОЛОГІЙНИЙ СКЛАДНИК ДОСЛІДЖЕННЯ АНТРОПОЕТОНІМІВ НА РІВНІ СТИЛІСТИКИ ТЕКСТУ

Виявлення функціональних особливостей символічних і традиційних для української антропоетонімії імен та аналіз їхніх стилістичних конотацій у текстах сучасної жіночої прози можуть бути реалізовані шляхом послуговування прийомом паралелізації як одним із складників методологічної бази дослідження антропоетонімів. Це уможливує віднаходження лінгвостилістичного зв'язку між антропоетонімами в текстах сучасної й класичної української літератури, засвідчує тяглість традиції іменування персонажів. Широка вживаність імен-символів у текстах перетворює їх на лінгвостилістичні явища як предмет компетенції науковців у різних галузях мовознавства, зокрема в поетонімології, стилістиці, лінгвістиці тексту тощо.

Об'єктом нашого дослідження є символічні імена в сучасних художніх текстах, предметом – особливості функціонування цих імен як таких, що дозволяють провести паралелі між характеристиками денотатів у сучасних і класичних текстах. Матеріалом дослідження є тексти романів Люко Дашвар «Село не люди» й «Молоко з кров'ю», протагоністок яких названо іменами-символами (*Катерина, Марія*).

Багатоманітність символічної природи імені *Катерина (Катря)* демонструє Л. О. Белей, вибудувавши своєрідний ланцюжок художніх образів: «дівчина-покрітка» («Катерина» Т. Шевченка) – «нешасна дівчина» («Данило Гурч», «Максим Гримач» Марка Вовчка; «Не судилось» М. Старицького; «Тестамент» М. Грушевського; «Оддавали Катрю» Гр. Тютюнника) – «жінка-страдниця» («Дівоче серце» П. Куліша; «Облога Буші» М. Старицького; «Циклон», «Тронка» О. Гончара; «Правда і кривда», «Хліб і сіль» М. Стельмаха) – «Україна» («Вічна Катерина» П. Скунця) [1, с. 65]. Від іменування Шевченківської безщасної дівчини-покрітки з однойменної поеми започаткувалася традиція вживання фемінопоетоніма *Катерина (Катря)*. Катерина з роману «Село не люди» – так само жертва архаїчних сільських традицій, гнана із села й чужа в місті через ярлик повії. Асоціація, що виникає завдяки називанню Дашварівської героїні іменем відомого Шевченківського персонажа, додає образу дівчини емоційної забарвленості, підкреслюючи її душевну красу, чистоту, внутрішню цілісність. Розумінню сутності персонажа сприяє тлумачення походження імені («гр. *katharios* – чистий, *katharon* – чистота» [2, с. 146]).

Ім'я протагоністки роману «Молоко з кров'ю» *Марія (Маруся)* – друге з найпоказовіших жіночих імен-символів української антропоетонімії. Іменування *Марією* характерне для персонажів, що являють собою центральну постать конфлікту художнього твору. В процесі аналізу вибору найменування для головної героїні доречно провести паралелі з персонажами різних творів: поеми Т. Шевченка «Марія», оповідання Марка Вовчка «Ледащиця», новел І. Франка «Сойчине крило» та В. Стефаніка «Марія», роману У. Самчука «Марія», оповідання О. Довженка «Мати» тощо. Найяскравіші асоціації з Дашварівською героїнею викликає славнозвісний образ Марусі з однойменної повісті Г. Квітки-Основ'яненка («*очиці як тернові ягідки...*

губоньки як цвіточки розцвітають... Коси у неї як смоль чорнії та довгі-довгі... О, там вже на все село була і красива, і розумна...» [3, с. 134–135]). Завдяки використанню варіанта імені зовнішність Дашварівської героїні беззастережно сприймається як ідеал краси української дівчини: «...чорні очі... пекли чорним вогнем з-під чорних вій, чорні коси лоскотали литки, а червоні вуста без помад квітли на білому личку» [4, с. 33], «...всміхнеться, наче знає щось таке, чого іншим знати – зась» [4, с. 34]. Давньоєврейське ім'я *Марія* (те саме, що *Маріамна* (*Maryam*)) походить від «*marā* – чинити опір, відмовлятися, заперечувати або від *marar* – бути гірким чи від *m-r-y-m* – кохана, бажана» [2, с. 158]. Згідно з доантропонімною семантикою імені, спостерігаємо, по-перше, постійну внутрішню боротьбу героїні, по-друге, гіркі наслідки її одруження з нелюбом, по-третє, неминущу закоханість у неї чоловіків. Мотиви сильного кохання, нещасливої долі, гордої вдачі жінки на ім'я *Марія* в романі «Молоко з кров'ю» перегукуються з тематикою творів класичної української літератури, в яких сформовано характеристичний та оцінний потенціал імен-символів.

Символічні імена є емоційно забарвленими, завдяки чому постають потужними образотвірними засобами в художньому тексті. Застосування прийому паралелізації дозволяє продемонструвати наповнення антропонімів асоціативною семантикою, що значно розширює можливості осмислення авторської концепції.

Список використаних джерел

- 1.Белей Л. О. Літературно-художні імена-символи. *Культура слова*. 1996. Вип. 46–47. С. 63–67.
- 2.Власні імена людей : словник-довідник / уклад. Л. Г. Скрипник, Н. П. Дзятківська ; ред. В. М. Русанівський. 3-тє вид., виправл. Київ : Наукова думка, 2005. 335 с.
- 3.Квітка-Основ'яненко Г. Ф. *Маруся : вибрані твори*. Київ : Веселка, 1975. 215 с.
- 4.Люко Дашвар. *Молоко з кров'ю : роман*. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2010. 272 с.
- 5.Люко Дашвар. *Село не люди : роман*. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2010. 272 с.

Н. Є. Коломієць

ДІАЛЕКТИКА ТВОРЧОСТІ ЯК СКЛАДОВА ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЗМУ В ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ

Проблема психології творчості є однією з важливих у сучасному літературознавстві та психології. Уже після 20-х років ХХ століття психологічний аспект вивчення діяльності митця перетворюється на самостійний напрям у науці, який має назви «психологія творчості», або «психологія процесу художньої творчості».

Про психологію творчості як про «юну дисципліну, яка тільки-но народжується» [76,с.167], писав у 20-х роках С.О.Грузенберг. Вихідним положенням його концепції є визнання однорідності «творчої природи» та «сприймаючої природи», яке базується на вивченні творчих емоцій письменника через експериментальні спостереження над психікою сприймаючого суб'єкта [75, с.223]. Дослідник твердив, «що естетична сприйнятливість читача, глядача й слухача, за самою природою своєю, якісно однорідна з творчою стихією духу, бо між обома цими енергіями духу - творчою і сприймаючою - немає якісних відмінностей: обидві вони розчленовуються на одні й ті ж психічні елементи і зводяться до одних і тих же психічних процесів (якщо не враховувати відмінностей у ступені їх інтенсивності)» [75,с.216].

Інтерес до питань психологізму зростає в 60-70-ті роки ХХ століття. Протягом цього періоду зросло зацікавлення питаннями психологічної природи художньої творчості [29; 34; 211]. Дослідники діалектики творчого процесу як предмету психології творчості не обходять увагою особу автора - суб'єкта творчої діяльності. Так, О.Г.Ковальов твердить: «вивчення особистості письменника повинно бути вихідним, відправним у дослідженні творчого процесу. Подолання однобічного